

การพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์
ในรายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
Developing of Listening Skills and Teamwork Competency Through
Cooperative Learning Combined with Podcast Media
in Thai Language Course for Grade 9 Students

ชญัญญา ชัยรัตน์ศิลป์^{1*}, คะณณะ อ่อนนาง² และสมเกียรติ อินทสิงห์³
Chananya Chairattanasilp^{1*}, Kaneya Oonnang² and Somkiart Intasingh³

¹นักศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹Graduate in Curriculum and Instruction Division, Faculty of Education, Chiang Mai University

²อาจารย์ ดร. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

²Dr. of Curriculum and Instruction Division, Faculty of Education, Chiang Mai University

³รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³Associate Professor Dr. of Curriculum and Instruction Division, Faculty of Education, Chiang Mai University

*Corresponding author Email: fernchananyach@gmail.com

(Received: May 12, 2025; Revised: June 9, 2025; Accepted: June 10, 2025)

วารสารหลักสูตรและการสอน มช. บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการฟัง ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 2) ศึกษาสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีดอนชัย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ในรายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน ระยะเวลา 16 ชั่วโมง 2) แบบประเมินทักษะการฟัง 3) แบบประเมินสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า 1) ทักษะการฟัง ในรายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 45.73 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.92 คิดเป็นร้อยละ 76.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ 2) สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ โดยรวมอยู่ในระดับเหนือความคาดหวัง ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ และมีแนวโน้มสูงขึ้น

คำสำคัญ : ทักษะการฟัง, สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, สื่อพอดคาสต์

ABSTRACT

Developing of Listening Skill and Teamwork Competency Through Cooperative Learning Combined with Podcast Media in Thai Language Course for Grade 9 Students The objectives of this study were to: 1) compare the listening skills in Thai language of Grade 9 students after learning through cooperative learning with podcast media against a 60% criterion. 2) study the teamwork competency in Thai language of Grade 9 students during learning through cooperative learning with podcast media. The target group for this study consisted of 15 Grade 9 students at Wat Si Don Chai School, Saraphi District, Chiang Mai Province, in the second semester of the 2024 academic year. The research instruments were: 1) Five lesson plans 16 hours for developing listening skills and teamwork competency using cooperative learning with podcast media in Thai language for Grade 9 students. 2) An evaluation form for the lesson plans. 3) A listening skills assessment form. 4) A teamwork competency assessment form. Data were analyzed using percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The results showed that: 1) The listening skills in Thai language of Grade 9 students after learning through cooperative learning with podcast media were at a "capable" level overall (mean 45.73, SD 5.92), equivalent to 76.22%, which passed the set criterion of 60%. 2) The teamwork competency in Thai language of Grade 9 students during learning through cooperative learning with podcast media was overall at the exceeds expectations level, which was higher than the predetermined criterion of 60%, and showed an upward trend.

Keywords: Listening Skills, Teamwork Competency, Cooperative Learning, Podcast Media

บทนำ

การศึกษาในปัจจุบันเป็นยุคที่ต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสารอย่างมาก โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้พัฒนาตนเองจนมีทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำรงชีวิตประจำวันในสังคมได้อย่างมีความสุขในอนาคต ตวงรัตน์ คูหเจริญ (2558) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ และความรู้สึกของตนไปให้ผู้อื่นรับทราบ มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อความหมาย ดังนั้นการสื่อสารจึงเป็นทักษะสำคัญในการดำรงชีวิตและการศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะทักษะการฟังซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร (2558) กล่าวว่า การฟังเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิต รวมทั้งยังเป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในการสื่อสารทั้งปวง อย่างไรก็ตามในระบบการศึกษาไทยแม้ทักษะการฟังจะถูกระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางแต่ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร (ฐิติรัตน์ สุวรรณสม, 2560) ซึ่งส่งผลให้นักเรียนจำนวนมากยังขาดทักษะการฟังที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการฟังอย่างมีวิจารณญาณและการฟังเพื่อวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ระดับสูงและการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน (ตวงรัตน์ คูหเจริญ, 2558)

ในขณะเดียวกันการพัฒนาสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องพัฒนาควบคู่ไปกับทักษะการฟังด้วย ดังที่ วิจารณ์ พานิช (2558) กล่าวว่า สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ถือเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะช่วยเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นช่วงวัยที่ผู้เรียนกำลังพัฒนาทักษะทางสังคมและเตรียมตัวเพื่อการศึกษาต่อหรือการทำงานในอนาคต ซึ่งการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพเป็นทักษะที่ต้องอาศัยความสามารถในการสื่อสาร การรับฟังความคิดเห็น การแก้ปัญหาาร่วมกัน และการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง ซึ่งทักษะเหล่านี้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับทักษะการฟังที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจาก World Economic

Forum ระบุว่า หนึ่งในทักษะที่สำคัญในอนาคต คือ ทักษะด้านการทำงานร่วมกันในทีมที่หลากหลายและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Starfish Labz, 2024) ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่เป็นแบบพลวัตร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม (ทิตินา แคมมณี, 2557) ซึ่งทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้จากการที่ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้

โรงเรียนวัดศรีดอนชัย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ผู้เรียนมีความหลากหลายทางด้านพฤติกรรมและสติปัญญา จากการสำรวจความต้องการศึกษาต่อของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เรียนจำนวนร้อยละ 70 ขึ้นไป สนใจศึกษาศึกษาต่อในสายอาชีพ และทำงานทันทีหลังสำเร็จการศึกษา ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นถึงทักษะที่จำเป็นในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ คือ “ทักษะการฟัง” เพราะเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ และการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังพบว่าผู้เรียนร้อยละ 60 มีผลการประเมินทักษะการฟังต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการทำงานร่วมกัน ขาดการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีปัญหาในการสื่อสารและการแก้ไขความขัดแย้งในกลุ่ม อีกทั้งยังพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนส่วนใหญ่ยังคงเน้นการบรรยายและการเรียนรู้แบบรายบุคคล ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนที่จำกัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม (ทิตินา แคมมณี, 2560) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของครูจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพได้

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น วิจารณ์ พานิช (2558) ได้กล่าวว่า ครูไม่ได้มีบทบาทหน้าที่ในการสอนหรือจัดกิจกรรมในห้องเรียนเท่านั้น แต่ครูต้องบูรณาการและจัดการเรียนการสอนเพื่ออำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ และประเมินความก้าวหน้าได้ด้วยตนเอง เพื่อนำความรู้ไปใช้พัฒนาตนเองและทักษะในการดำรงชีวิตในอนาคตต่อไป ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) ถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ และลงมือปฏิบัติ โดยอาศัยความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการฟังในสถานการณ์จริง ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ฝึกการตั้งคำถาม และได้ประเมินการฟังของตนเองและเพื่อนในกลุ่ม (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2550) สอดคล้องกับอัจฉรา ชิวพันธ์ (2557) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหาและความรับผิดชอบของผู้เรียนได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาทักษะการฟังโดยการใช้สื่อพอดคาสต์ (Podcast) ร่วมด้วยได้ เนื่องจากเป็นสื่อดิจิทัลประเภทเสียงและภาพที่ถ่ายทอดเนื้อหาในลักษณะของการเล่าเรื่องราว ซึ่งสามารถเข้าถึงง่าย มีความยืดหยุ่นสูง และมีเนื้อหาที่หลากหลาย ถือว่าเป็นสื่อดิจิทัลที่มีศักยภาพในการพัฒนาทักษะการฟังได้เป็นอย่างดี จากการศึกษางานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย (2561) และพัชรินทร์ จันท์ (2565) พบว่า การใช้สื่อพอดคาสต์สามารถพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นพอดคาสต์จึงเป็นสื่อสำคัญที่ผู้เรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการฟังให้ดียิ่งขึ้นได้

จากเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์มาใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดศรีดอนชัย โดยหวังว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์จะช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบททางสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟัง ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ทักษะด้านการฟัง** หมายถึง ความสามารถในการรับรู้อารมณ์ผ่านสื่อทางเสียงรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการทางร่างกาย คือ หู รวมกับกระบวนการทางสมอง ประกอบด้วยความสามารถในการจับใจความสำคัญและเก็บรายละเอียดจากเรื่องที่ฟัง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟัง รวมทั้งความสามารถในการวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟัง เพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต วัดได้โดยใช้แบบประเมินทักษะการฟังที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

2. **สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม** หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีบทบาทการเป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ มีการจัดระบบและกระบวนการทำงาน มีการประสานความคิดเห็นที่แตกต่างสู่การตัดสินใจและแก้ปัญหาเป็นทีมอย่างรับผิดชอบร่วมกัน รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและจัดการความขัดแย้งภายใต้สถานการณ์ที่ยุ่งยากได้ โดยมีองค์ประกอบตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ดังนี้ 1) เป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ 2) มีกระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบ 3) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้ง วัดได้โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

3. **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ** แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยมีโครงสร้างของกลุ่มที่ชัดเจน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงาน เพื่อร่วมกันทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนจุดประกายการฟัง 2) ขั้นปลูกพลังความคิด 3) ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา 4) ขั้นกล่าวดูตรวจสอบ และ 5) ขั้นรวมพลังการฟังสู่ความเข้าใจ โดยในขั้นตอนที่ 3 ของการจัดการเรียนรู้จะใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ 4 เทคนิค ดังนี้ เทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มสืบค้น (Group Investigation หรือ G.I) เทคนิคคิดเดี่ยว คิดคู่ ร่วมกันคิด (Think Pair Share) เทคนิคการต่อภาพ 2 (Jigsaw II) และเทคนิคการเขียนรอบวง (Roundtable)

4. **สื่อพอดคาสต์** หมายถึง สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยประเภทเสียง หรือสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยประเภทภาพและเสียงที่ถ่ายทอดเนื้อหาในลักษณะของการเล่าเรื่องราว มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการหรือแนวคิดในการใช้ชีวิตของวัยรุ่น และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่มีผลกระทบต่องานวิถีชีวิตคนยุคใหม่ ซึ่งเป็นสถานการณ์ใกล้ตัวผู้เรียน โดยครูผู้สอนนำมาให้ผู้เรียนฟังและทำกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ศึกษามีหลักการพิจารณาเนื้อหาของสื่อพอดคาสต์ ดังนี้ 1) ความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2) ระดับความเหมาะสมกับผู้เรียน 3) ความยาวและระยะเวลา 4) ความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มา และ 5) พิจารณารูปแบบและวิธีการนำเสนอ

5. **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์** หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้ศึกษาออกแบบโดยการนำสื่อพอดคาสต์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือขั้นตอนที่ 3 ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้ศึกษาสังเคราะห์ขึ้นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ขั้นตอนจุดประกายการฟัง เป็นขั้นที่ผู้สอนจะเกริ่นนำเนื้อหา ก่อนเข้าสู่บทเรียน โดยการให้ประสบการณ์ทางความรู้แก่ผู้เรียน จากนั้นแนะนำเกี่ยวกับการจัดกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม วัตถุประสงค์ของบทเรียน และแนวทางการทำกิจกรรมร่วมกัน

2. ขั้นปลูกฝังความคิด เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการจัดการเรียนรู้ และมอบหมายงานให้แก่กลุ่ม พร้อมกับอธิบายขั้นตอนการทำงาน
3. ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะร่วมกันทำกิจกรรมตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือตามที่ครูกำหนดร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์
4. ขั้นกล้าตรวจสอบ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อนในกลุ่มอื่นอาจซักถามให้เกิดความกระจ่างชัดเจน เพื่อเน้นตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล
5. ขั้นรวมพลังการฟังสู่ความเข้าใจ เป็นขั้นที่ผู้เรียนกับผู้สอนช่วยกันสรุปสาระของบทเรียน พร้อมกับเพิ่มเติมในส่วนที่ยังบกพร่อง รวมทั้งพิจารณาจุดเด่นของงานและสิ่งที่ควรปรับปรุง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะดังกล่าวไปต่อยอดในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคต รวมทั้งสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. ครูหรือผู้ที่สนใจได้แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ในรายวิชาภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด
3. สถานศึกษาได้แนวทางส่งเสริมผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะด้านการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม อันเป็นความสามารถสำคัญที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปต่อยอดในกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาอื่น ๆ และการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการศึกษา

ผู้ศึกษากำหนดวิธีการดำเนินการศึกษา ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวัดศรีดอนชัย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษา

เนื้อหาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สาระการเรียนรู้ที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 ตัวชี้วัดข้อที่ 1 (ท 3.1 ม.3/1) เรื่อง การแสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟังและการดู และตัวชี้วัดข้อที่ 2 (ท 3.1 ม.3/2) การวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดู เพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

ขอบเขตด้านตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ในรายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน แผนละ

4 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง โดยผู้ศึกษาได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีระดับคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.29 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.27 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 4.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30

2. แบบประเมินทักษะการฟัง มีลักษณะเป็นการทดสอบ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) การจับใจความสำคัญและเก็บรายละเอียดจากเรื่องที่ฟัง จำนวน 15 ข้อ 20 คะแนน 2) การแสดงความคิดเห็นและประเมินจากเรื่องที่ฟัง จำนวน 2 ข้อ 20 คะแนน และ 3) การวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟัง เพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต จำนวน 2 ข้อ 20 คะแนน รวมคะแนนเต็มทั้งสิ้น 60 คะแนน มีระดับในการแปลผล 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) และนำผลคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ขึ้นไป หากคุณภาพโดยการหาค่า IOC ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบแบบประเมินทักษะการฟัง พบว่า มีค่า IOC รายข้ออยู่ในช่วง 0.80-1.00 สามารถนำไปใช้ได้

3. แบบประเมินสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม มีลักษณะเป็นการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ 2) ด้านกระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบ และ 3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 ข้อ และมีระดับในการแปลผลสมรรถนะออกเป็น 4 ระดับ คือ เริ่มต้น กำลังพัฒนา สามารถ และเหนือความคาดหวัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) และนำผลคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ขึ้นไป หากคุณภาพโดยการหาค่า IOC ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบแบบประเมินสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม พบว่า มีค่า IOC รายข้ออยู่ในช่วง 0.80-1.00 สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตจากสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีดอนชัย เพื่อขออนุญาตทำการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

2. จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ (2) แบบประเมินทักษะการฟัง และ (3) แบบประเมินสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 คน ซึ่งใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ในชั่วโมงวิชาภาษาไทยและชั่วโมงเพิ่มเติม สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง โดยจัดการเรียนรู้ต่อเนื่องใช้เวลา 1 เดือน

4. ประเมินสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ จำนวน 4 ครั้ง ซึ่งครูเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จากนั้นนำผลการประเมินมาแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้ศึกษาสังเกตและบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมที่ปรากฏจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. ประเมินทักษะการฟัง เมื่อใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมครบทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินทักษะการฟังที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จากนั้นนำผลการประเมินมาแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ระดับทักษะการฟัง ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ โดยการเปรียบเทียบคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์การแปลผลร้อยละ คือ เกณฑ์ผ่านร้อยละ 60 ขึ้นไป ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งการแปลผลอิงจากเกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) ดังนี้

ร้อยละ 80 – 100 หมายถึง ทักษะการฟังอยู่ในระดับดีมาก

ร้อยละ 60 – 79 หมายถึง ทักษะการฟังอยู่ในระดับดี

ร้อยละ 40 – 59 หมายถึง ทักษะการฟังอยู่ในระดับพอใช้

ร้อยละ 1 – 39 หมายถึง ทักษะการฟังอยู่ในระดับปรับปรุง

2. การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ โดยการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์การแปลผลร้อยละ คือ เกณฑ์ผ่าน ร้อยละ 60 ขึ้นไป ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งการแปลผลอิงจากเกณฑ์การประเมินสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ดังต่อไปนี้

ร้อยละ 80 – 100 หมายถึง มีสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมระดับเหนือความคาดหวัง

ร้อยละ 60 – 79 หมายถึง มีสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมระดับสามารถ

ร้อยละ 40 – 59 หมายถึง มีสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมระดับกำลังพัฒนา

ร้อยละ 1 – 39 หมายถึง มีสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมระดับเริ่มต้น

ผลการศึกษา

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการฟัง ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ดังตารางที่ 1

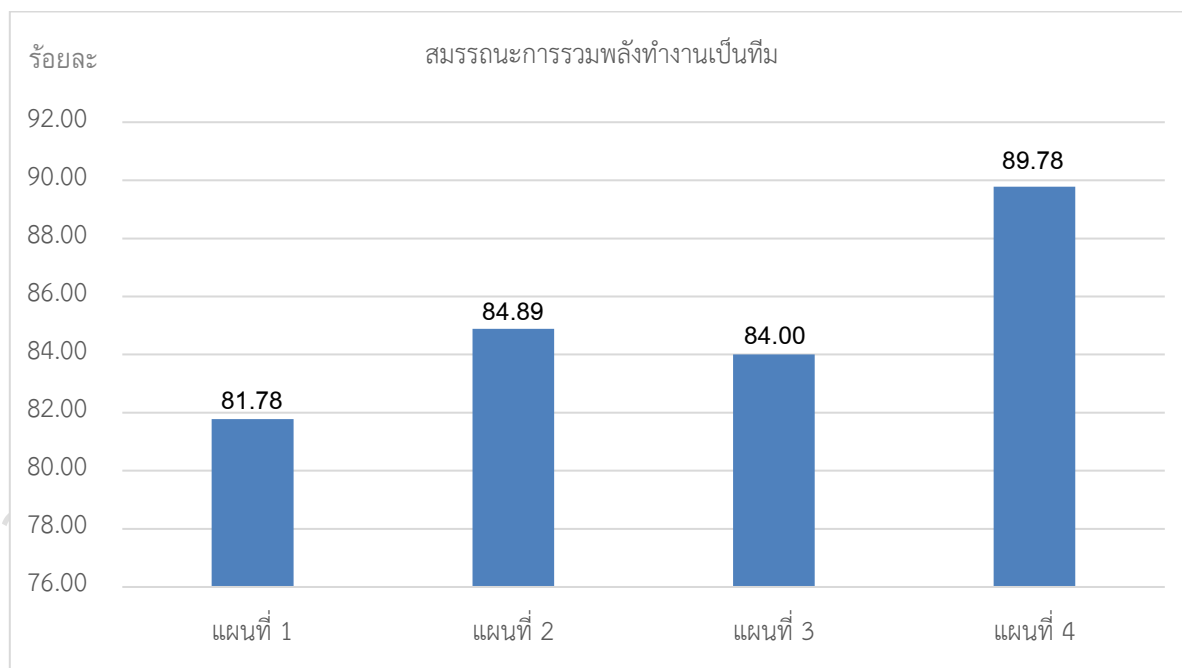
ตารางที่ 1 ทักษะการฟังของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ (n = 15)

ทักษะการฟัง	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ	แปลผล
1. การจับใจความสำคัญและเก็บรายละเอียดจากเรื่องที่ฟัง	20	16.40	1.82	82.00	ดีมาก
2. การแสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟัง	20	15.60	2.87	78.00	ดี
3. การวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟัง เพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	20	13.73	1.84	68.67	ดี
โดยรวม	60	45.73	5.92	76.22	ดี

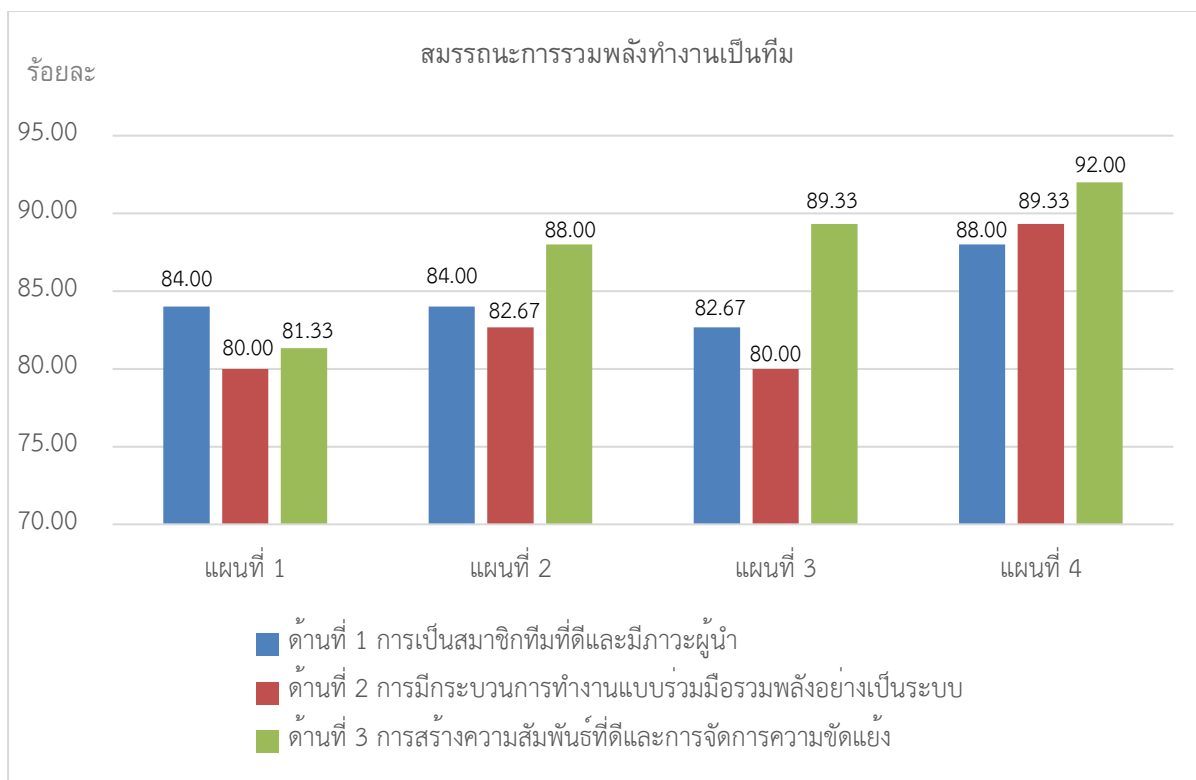
จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทักษะการฟัง ในรายวิชาภาษาไทย หลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.92 คิดเป็นร้อยละ 76.22 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ โดยองค์ประกอบรายด้านของ ทักษะการฟังมีการแปลผลอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ซึ่งองค์ประกอบทุกด้านผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้

2. ผลการศึกษาสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ ดังแผนภูมิที่ 1

ภาพที่ 1 สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของนักเรียนระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชาภาษาไทย ระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ โดยรวมอยู่ในระดับเหนือความคาดหวัง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ และมีแนวโน้มสูงขึ้น

ภาพที่ 2 สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของนักเรียนระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 โดยแยกตามองค์ประกอบรายด้าน

วารสารหลักสูตรและการสอน มช.

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชาภาษาไทย ระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เมื่อพิจารณาแยกองค์ประกอบรายด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การเป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ ด้านที่ 2 การมีกระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบ และด้านที่ 3 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้ง พบว่า ค่าเฉลี่ยร้อยละในแต่ละด้านโดยรวมอยู่ในระดับเหนือความคาดหวังสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ และมีแนวโน้มสูงขึ้น

อภิปรายผลการศึกษา

ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. ทักษะการฟัง ในรายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 45.73 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.92 คิดเป็นร้อยละ 76.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้แบ่งประเด็นอภิปรายตามองค์ประกอบดังนี้

1.1 ด้านการจับใจความสำคัญและเก็บรายละเอียดจากเรื่องที่ฟัง เป็นด้านที่มีผลการประเมินทักษะที่สูงที่สุด มีการแปลผลอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์เป็นวิธีที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ทำให้นักเรียนสามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย (2561) และพัชรินทร์ จันที (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโดยใช้สื่อพอดคาสต์ พบว่า การฟังสื่อพอดคาสต์ทำให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญได้ดีขึ้น เนื่องจากสื่อพอดคาสต์มีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย และสามารถฟังซ้ำได้ตามความต้องการ นอกจากนี้ ชนาธิป พรกุล

(2554) ยังได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหา จับประเด็นสำคัญและเก็บรายละเอียดของเรื่องที่เรียนได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ขั้นตอน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นจุดประกายการฟัง เป็นการเกริ่นนำเนื้อหาและให้ประสบการณ์ทางความรู้แก่ผู้เรียนก่อนเข้าสู่บทเรียน ช่วยกระตุ้นความสนใจและเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเกิดสมาธิในการฟัง ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญและเก็บรายละเอียดจากเรื่องที่ฟังได้ดีขึ้น ขั้นที่ 2 ขั้นปลูกพลังความคิด เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและมอบหมายงาน ช่วยให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการฟังที่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนตั้งใจฟังเพื่อจับประเด็นสำคัญและรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการเตรียมพร้อมผู้เรียนก่อนฟัง ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันตามบทบาทหน้าที่และฟังสื่อพอดคาสต์ ช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลที่จับใจความได้จากการฟัง ทำให้เกิดการตรวจสอบความเข้าใจร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญและเก็บรายละเอียดจากเรื่องที่ฟังอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้ศึกษาได้ใช้เทคนิคการต่อภาพ 2 (Jigsaw 2) ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันเติมเต็มประเด็นสำคัญของเนื้อหาที่แต่ละคนได้ฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งที่ฟังกับเพื่อนในกลุ่ม จากนั้นช่วยกันเรียบเรียงประเด็นสำคัญทำความเข้าใจเนื้อหาพร้อมกัน และช่วยกันทำชิ้นงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขั้นที่ 4 ขั้นกล้าตรวจสอบ เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องรายงานผลและตอบคำถาม ทำให้ต้องทบทวนและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการฟัง ขั้นที่ 5 ขั้นรวมพลังการฟังสู่ความเข้าใจ เป็นขั้นตอนที่มีผลต่อทักษะการฟังด้านการจับใจความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการที่ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทเรียน ทำให้ผู้เรียนได้ทบทวนและตระหนักถึงประเด็นสำคัญที่ควรจับใจความได้จากการฟัง จะเห็นได้ว่าผู้เรียนได้ฝึกทักษะการจับใจความสำคัญและเก็บรายละเอียดจากเรื่องที่ฟังในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยเฉพาะในขั้นตอนที่ 3

1.2 ด้านการแสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟัง มีการแปลผลอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้สื่อพอดคาสต์ที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจในช่วงวัยของผู้เรียนและเป็นสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีประสบการณ์ร่วมกับสิ่งที่ฟัง และให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นและประเมินค่าเป็นอย่างดี ซึ่งสื่อพอดคาสต์ที่นำมาจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แต่เธอ...ผู้โดดเดี่ยวที่กำลังเติบโต (เพราะเป็นวัยรุ่น จึงเจ็บปวด) อยากเป็นตัวของตัวเองที่ใคร ๆ ก็รัก AI ครองโลกจุดเปลี่ยนหรือจุดจบของมนุษยชาติ และกรอบความคิดแบบเติบโต (growth mindset) อีกทั้งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือยังช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและประเมินค่าสิ่งที่ได้ฟังร่วมกันอีกด้วย สอดคล้องกับ Johnson & Johnson (1991) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ร่วมกันคิดทุกคน ทำให้เกิดการระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อประเมินคำตอบที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งสามารถอธิบายตามขั้นตอนการ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นจุดประกายการฟัง มีการใช้คำถามนำความคิดและมีการให้กรณีศึกษา ทำให้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเริ่มคิดวิเคราะห์และเตรียมพร้อมที่จะแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่จะได้ฟัง ขั้นที่ 2 ขั้นปลูกพลังความคิด ขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมในการแสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องที่จะได้ฟัง เนื่องจากผู้เรียนได้รับข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำความเข้าใจเนื้อหา ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในการฝึกแสดงความคิดเห็นและประเมินค่าเรื่องที่ฟัง เนื่องจากการทำกิจกรรมร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมุมมองที่มีต่อเรื่องที่ฟัง ขั้นที่ 4 ขั้นกล้าตรวจสอบ การที่ผู้เรียนได้รายงานผลและตอบคำถามจากผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนต้องแสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องที่ฟังอย่างมีเหตุผล ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการตัดสินใจผลงานของเพื่อนกลุ่มอื่น และแสดงความคิดเห็นจากการฟังเพื่อนนำเสนอผลงาน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลายอีกด้วย ขั้นที่ 5 ขั้นรวมพลังการฟังสู่ความเข้าใจ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียน และพิจารณาจุดเด่นจุดด้อยของงาน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง รวมถึงการประเมินค่าและการแสดงความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณด้วย

1.3 ด้านการวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟัง เพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีการแปลผลอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.73 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 68.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ ทักษะด้านนี้มีผลการประเมินทักษะ

ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะการวิเคราะห์ วิเคราะห์ และการนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้เป็นทักษะขั้นสูงที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการใช้สื่อพอดคาสต์ซึ่งเป็นสื่อดิจิทัลที่สามารถพัฒนาทักษะการฟังเพื่อวิเคราะห์และวิจารณ์ได้ สอดคล้องกับวรรณดี สุทธิธารกร (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าสื่อดิจิทัลพอดคาสต์สามารถกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้เชิงลึกได้ นอกจากนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือก็สามารถพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ ดังที่ วลีดา อุ่นเรือน (2564) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล โดยมุ่งเน้นให้ได้สาระเนื้อหาและชิ้นงานที่มีคุณภาพ โดยต้องใช้ความสามารถของผู้เรียนในกลุ่มร่วมกันเพื่อให้งานสำเร็จ ซึ่งสามารถอธิบายตามขั้นตอนได้ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นตอนประกายการฟัง มีการให้กรณีศึกษาหรือการเล่าประสบการณ์เดิมช่วยให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างเรื่องที่จะได้ฟังกับชีวิตจริง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการวิเคราะห์และนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ ขั้นที่ 2 ขั้นปลูกพลังความคิด การที่ผู้สอนให้ข้อมูลและอธิบายขั้นตอนการทำงาน ช่วยให้ผู้เรียนมีกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์เรื่องที่ฟัง ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา มีการทำกิจกรรมร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ ทำให้ผู้เรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาที่ฟัง และแลกเปลี่ยนมุมมองในการนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ ขั้นที่ 4 ขั้นกล้าตรวจสอบ มีการรายงานผลและตอบคำถามจากผู้สอนและเพื่อน ทำให้ผู้เรียนต้องอธิบายกระบวนการคิดวิเคราะห์และการนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะในด้านนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขั้นที่ 5 ขั้นรวมพลังการฟังสู่ความเข้าใจ เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของบทเรียนและตระหนักถึงการนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์สามารถพัฒนาทักษะการฟังของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการเรียนรู้จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ทั้ง 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนประกายการฟัง ขั้นปลูกพลังความคิด ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา ขั้นกล้าตรวจสอบ และขั้นรวมพลังการฟังสู่ความเข้าใจ มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการฟังในแต่ละด้าน สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2544) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนรู้จักกับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมกันระดมความคิด และทำงานร่วมกันอย่างเท่าเทียม โดยสื่อพอดคาสต์ช่วยเสริมให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยความน่าสนใจและความหลากหลายของเนื้อหา

2. สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ มีแนวโน้มสูงขึ้น อยู่ในระดับเหนือความคาดหวัง ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้แบ่งประเด็นอภิปรายตามองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ด้านการเป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ มีการแปลผลภาพรวมอยู่ในระดับเหนือความคาดหวัง และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าร้อยละ ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าร้อยละ 84.00 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าร้อยละ 84.00 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าร้อยละ 82.67 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าร้อยละ 88.00 ซึ่งจะเห็นได้ว่าสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียนด้านการเป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำในภาพรวมมีแนวโน้มสูงขึ้น ถึงแม้ว่าในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง วัยรุ่นยุค AI ซึ่งมีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และวิจารณ์ประเด็นบทบาทของ AI ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต แต่พบว่าผู้เรียนมีสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียนด้านการเป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำลดลงมาเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มสืบค้น (Group Investigation หรือ G.I.) ซึ่งทิตินา แซมณี (2557) ได้กล่าวว่า เป็นเทคนิคที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยกันสืบค้นข้อมูลมาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1) จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) กลุ่มละ 4 คน 2) กลุ่มย่อยศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ แล้วแบ่งกันไปศึกษาหาข้อมูลหรือคำตอบ ซึ่งการเลือกเนื้อหา ควรให้ผู้เรียนอ่อนเป็นผู้เลือกก่อน 3) สมาชิกแต่ละคนไปศึกษาหาข้อมูลหรือคำตอบมาให้กลุ่ม กลุ่มอภิปรายร่วมกันและสรุปผลการศึกษา 4) กลุ่มเสนอผลงานของกลุ่มต่อชั้นเรียน โดยในส่วนที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบไปศึกษาหัวข้อที่ตนเองได้รับมอบหมาย ซึ่งครูผู้สอนได้มอบหมายให้ผู้เรียนนำไปศึกษาเป็นการบ้านและนำมาแลกเปลี่ยนในครั้งถัดไป จึงทำให้ไม่สามารถควบคุมดูแลผู้เรียนแต่ละคนได้ ผู้เรียนบางคนยังขาดความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและของทีม การแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบงานของแต่ละกลุ่มไม่สามารถตกลงกันได้ สมาชิกในกลุ่มบางคนไม่ให้ความร่วมมือภายในทีม เมื่อผู้เรียนบางคนไม่ได้ศึกษาหัวข้อที่ตนเองได้รับมอบหมายเป็นการบ้านมา ครูผู้สอนจึงต้อง

ขยายเวลาศึกษาค้นคว้าในคาบเรียนที่ต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมด้านการเป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับเหนือความคาดหวัง และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มสืบค้น (Group Investigation หรือ G.I) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริง เป็นการจัดการกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผึกคิด ผึกลงมือปฏิบัติ ผึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ และฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการศึกษาหาความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ให้ผู้เรียนเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ผึกการค้นคว้าหาข้อมูลความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่มีเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดนิสัยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้ นอกจากนี้ยังสามารถอธิบายตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นตอนประกายการฟัง เป็นขั้นที่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ตั้งแต่ต้นช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทของตนเองในทีม และพัฒนาความเป็นผู้นำโดยธรรมชาติผ่านการบริหารหน้าที่ที่ได้รับ ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะร่วมกันทำกิจกรรมตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและของทีม มีความยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกับกลุ่มคนที่แตกต่าง กระตุ้นให้นักเรียนต้องแสดงบทบาทผู้นำ และฝึกฝนการเป็นผู้ตามที่ดี ขั้นที่ 5 ขั้นรวมพลังการฟังสู่ความเข้าใจ เป็นขั้นที่ผู้สอนกับนักเรียนช่วยกันสรุปสาระของบทเรียน พร้อมกับเพิ่มเติมในส่วนที่ยังบกพร่อง รวมทั้งพิจารณาจุดเด่นของงานและสิ่งที่ควรปรับปรุง ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อทีม และพัฒนาภาวะผู้นำผ่านการปรับปรุงผลงาน สอดคล้องกับ คณะยะ อ่อนนาง (2561) ได้กล่าวว่าการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ทำให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาวิชา เรียนรู้ผ่านกิจกรรม เรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขพร้อมสนุกกับกิจกรรมและเกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือการได้สื่อสาร ร่วมมือกับเพื่อน ได้ลงมือทำ ลงมือปฏิบัติ สัมผัสสื่อ คิด พูด คุย

2.2 ด้านการมีกระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบ มีการแปลผลภาพรวมอยู่ในระดับเหนือความคาดหวัง และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าร้อยละ ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าร้อยละ 80.00 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าร้อยละ 82.67 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าร้อยละ 80.00 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าร้อยละ 89.33 ซึ่งจะเห็นได้ว่าสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียนด้านการมีกระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบในภาพรวมมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 พบว่า ผู้เรียนมีสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมด้านการมีกระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วัฏรุ่นที่พร้อมจะเติบโต เป็นแผนการจัดการเรียนรู้สุดท้าย ซึ่งก่อนหน้านี้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบมาอย่างต่อเนื่องแล้ว อีกทั้งในแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคคิดเดี่ยว คิดคู่ ร่วมกันคิด (Think Pair Share) ซึ่งทศนา แซมณี (2557) ได้กล่าวว่า เป็นเทคนิคที่เริ่มจากปัญหาหรือโจทย์คำถาม โดยสมาชิกแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อน แล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนเป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบของแต่ละคู่มารวมกันเป็นกลุ่ม เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนเองถูกต้องหรือดีที่สุดจึงนำคำตอบนั้นมานำเสนอให้เพื่อนฟัง ทำให้ผู้เรียนมีการทำงานด้วยตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบเนื่องจากการเรียนรู้มีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับ Johnson & Johnson (1991) อธิบายว่า เทคนิคคิดเดี่ยว คิดคู่ ร่วมกันคิด (Think Pair Share) มีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยขั้นคิดเดี่ยวเป็นการฝึกคิดและวิเคราะห์อย่างอิสระ ขั้นคิดคู่เป็นการแลกเปลี่ยนและต่อยอดความคิด และขั้นร่วมกันคิดเป็นการนำเสนอและสรุปผลงานร่วมกัน นอกจากนี้ พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียรวิทย์ อินดีสุข (2557) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการวางแผนและการบริหารทีมของผู้เรียน สามารถอธิบายตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นตอนประกายการฟัง จะมีการแนะนำเกี่ยวกับการจัดกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม วัตถุประสงค์ของบทเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนร่วมกันกำหนดเป้าหมายแผนการทำงาน กำหนดขั้นตอน และกระบวนการทำงานเป็นทีม ขั้นที่ 2 ขั้นปลูกพลังความคิด เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการจัดการเรียนรู้ และมอบหมายงานให้แก่แต่ละกลุ่ม พร้อมกับอธิบายขั้นตอนการทำงาน โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิก ซึ่งการร่วมกันวางแผนและแบ่งหน้าที่ช่วยให้กระบวนการทำงานเป็นระบบมากขึ้น ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา

เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะร่วมกันทำกิจกรรมตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและของ ทีมด้วยความใส่ใจ มีความพยายามในการทำงานและสนับสนุนช่วยเหลือกันให้เกิดความสำเร็จ ขั้นที่ 4 ขั้นกล่าตรวสอบ เป็นขั้นที่ ผู้เรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม โดยสะท้อนการทำงานของตนเองและทีม ซึ่งเป็นการช่วยประเมินและปรับปรุงกระบวนการ ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ ฝึกการร่วมรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของทีมอีกด้วย ขั้นที่ 5 ขั้นรวมพลังการฟังสู่ความเข้าใจ เป็นขั้นที่ผู้สอนกับผู้เรียนช่วยกันสรุปสาระของบทเรียน พร้อมกับเพิ่มเติมในส่วนที่ยัง บกพร่อง รวมทั้งพิจารณาจุดเด่นของงานและสิ่งที่ควรปรับปรุง ซึ่งช่วยพัฒนากระบวนการทำงานในอนาคตได้

2.3 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้ง มีการแปลผลภาพรวมอยู่ในระดับเหนือความคาดหวัง และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ โดยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีค่า ร้อยละ ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่า ร้อยละ 81.33 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าร้อยละ 88.00 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าร้อยละ 89.33 และแผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 4 มีค่าร้อยละ 92.00 ซึ่งจะเห็นได้ว่าสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียนด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและ การจัดการความขัดแย้งในภาพรวมมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นแนวทางการสอนที่เน้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งช่วยพัฒนาสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการจัดการความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Slavin (1987) อ้างถึงใน กรมวิชาการ (2544) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนฝึกการ แก้ปัญหาร่วมกัน ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และลดข้อขัดแย้งได้ สามารถอธิบายตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นจุดประกายการฟัง เป็นขั้นที่ผู้สอนจะเกริ่นนำเนื้อหาก่อนเข้าสู่บทเรียน โดยการให้ประสบการณ์ทางความรู้แก่ ผู้เรียน ซึ่งการใช้กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแบ่งปันประสบการณ์จะสามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันได้ ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมฟังพิชิตปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะร่วมกันทำกิจกรรมตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนจะมีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มเพื่อร่วมกันทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม ช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มความเข้าใจซึ่งกันและกันได้ ขั้นที่ 4 ขั้นกล่าตรวสอบ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรายงานผลการทำงานกลุ่ม โดยสะท้อนการทำงานของตนเองและทีม เป็นการฝึกการรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนทำให้ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ และฝึก การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ขั้นที่ 5 ขั้นรวมพลังการฟังสู่ความเข้าใจ เป็นขั้นที่ผู้สอนกับผู้เรียนช่วยกันสรุปสาระของ บทเรียน ซึ่งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงบวกช่วยสร้างความสัมพันธ์และฝึกการจัดการข้อขัดแย้งได้ จากการศึกษางานวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียนด้านการสร้างสัมพันธ์ที่ดี และการจัดการความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ใน ทุกองค์ประกอบ ทั้งในด้านการเป็นสมาชิกทีมที่ดีและมีภาวะผู้นำ การมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ และการสร้างสัมพันธ์ที่ ดีและจัดการกับความขัดแย้ง เนื่องจากเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกทักษะทางสังคม และร่วมกัน แก้ปัญหาจริงในบริบทของทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จูร์รัตน์ อนันต์ไพฑูรย์ และเตชามธ เพียรชนะ (2564) เตชินี ทิมเจริญ (2565) จันจิรา ชัยปัญญา และสิรินาถ จงกลกลาง (2567) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) สามารถ ช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์สามารถพัฒนาทักษะการฟังและ สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 ขั้นตอน มีการสังเคราะห์ ออกมาอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นผลให้กระบวนการมีความต่อเนื่องและเป็น ระบบ ตั้งแต่การสร้างความรู้เบื้องต้น การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การนำเสนอและการประเมินผล ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบ สำคัญของการทำงานเป็นทีม มีกระบวนการกระตุ้นให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกัน และความรับผิดชอบรายบุคคล ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทที่หลากหลายในการทำงานร่วมกัน ทำให้เข้าใจถึง ความสำคัญของบทบาทในทีม อีกทั้งมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำพอดคาสต์ ซึ่งเป็นสื่อเทคโนโลยีที่ใช้งานง่ายและ

สะดวก มีความยืดหยุ่นสูง มีเนื้อหาที่หลากหลาย และมีประโยชน์ต่อกระบวนการฝึกฝนการฟังให้มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดีมาใช้ในการร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ พบว่า ทักษะการฟังด้านการวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟัง เพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีการแปลผลอยู่ในระดับดี และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนดไว้ แต่ทักษะด้านนี้มีคะแนนต่ำกว่าทักษะด้านอื่น ๆ ดังนั้นครูผู้สอนควรให้นักเรียนได้มีเวลาฝึกฝนทักษะด้านนี้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เลือกสื่อพอดคาสต์หรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ที่ช่วยพัฒนาทักษะการฟังรวมทั้งควรให้นักเรียนได้ฝึกฝนด้วยตนเองให้มากขึ้น

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มสืบค้น (Group Investigation หรือ G.I.) มีข้อควรคำนึงในการจัดการเรียนรู้บางประการ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนการแบ่งหน้าที่ของผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ครูผู้สอนควรจัดการเวลาให้เพียงพอกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนต้องมีบทบาทในการควบคุม ดูแล และดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้อย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษากิจการการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้เทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น การใช้เกมดิจิทัล การใช้ AR/VR เป็นต้น เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าการใช้รูปแบบ กิจกรรม หรือเทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย ว่ามีรูปแบบ กิจกรรม หรือเทคนิคใดบ้างที่จะพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมได้ เช่น บทบาทสมมติ (Role Play) กิจกรรมสร้างทีม (Team Building Activities) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้สื่อพอดคาสต์ เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมในผู้เรียนระดับชั้นอื่น ๆ ด้วย เช่น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร.
- คะเนยะ อ่อนนาง. (2561). *บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 กับการเรียนการสอนแบบ Active Learning*. ศาสตราจารย์พระราชเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมบทความวิจัย บทความวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2561, 131-139.
- จันจิรา ชัยปัญญา และสิรินดา จงกลกลาง (2567). ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้รวมพลังสร้างอาชีพ และสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*, 6(2), 334-347.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ วีรวัฒน์ อินทรพร. (2558). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุไรรัตน์ อนันต์ไพฑูรย์ และเตชานะ เพียรชนะ. (2564). การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในรายวิชาการอาหารโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(3), 278-289.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด: ทฤษฎีและการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จิตติรัตน์ สุวรรณสม. (2560). การพัฒนาทักษะการฟังของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 40(2), 45-52.
- ดวงรัตน์ คูหเจริญ. (2558). *ศิลปะการรับสาร*. กรุงเทพฯ: ซี. เอ็ม. เอส. พิมพ์ดีจิดอล.
- เดชนิ ทิมเจริญ. (2565). การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ*, 16(1), 97-107.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรินทร์ จันที. *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่านพอดคาสต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่*. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย. (2561). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่านพอดคาสต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองกุงศาลาواتังวิทยาการ. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- วรรณดี สุทธิธารกร. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะและการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมาย*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- วลิดา อุ่นเรือน. (2564). การเรียนรู้แบบร่วมมือกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับผู้เรียน. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์*, 8(2), 124-136.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). (ร่าง) *กรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา*. สืบค้น 27 ธันวาคม 2566, จาก <https://cbethailand.com/>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2557). *ภาษาพาสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1991). *Learning together and alone*. New Jersey: Prentice Hall.
- Oliva, P. F., & Gordon II, W. R. (2013). *Developing the Curriculum* (8th ed.). Singapore: Pearson Education South Asia Pte Ltd.
- Starfish Labz. (2024). *ส่องการให้ข้อเสนอแนะจาก World Economic Forum: งานไหนใช้ที่สุด*. Starfish Labz. <https://www.starfishlabz.com/blog/1855-ส่องการให้ข้อเสนอแนะจาก-world-economic-forum-งานไหนใช้ที่สุด>.